

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 58/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Boniecki
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Marta Sekuła

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2021 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko J. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 29 lipca 2019 r. sygn. akt I C 2480/18

1. zmienia zaskarżony wyrok:

- w punkcie I, w ten sposób, że kwotę 114.000 zł obniża do kwoty 78.000 zł (siedemdziesiąt osiem tysięcy złotych), a kwotę 84.000 zł do kwoty 48.000 zł (czterdzieści osiem tysięcy złotych), oddalając powództwo co do kwoty 36.000 zł wraz z odsetkami;

- w punkcie II, w ten sposób, że nadaje mu treść: „znosi wzajemnie między stronami koszty procesu;”;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 1.836 zł (jeden tysiąc osiemset trzydzieści sześć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Marek Boniecki

Sygn. akt I ACa 58/20

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 30 września 2021 r.

Wyrokiem z 29 lipca 2019 r. Sąd Okręgowy w Kielcach zasądził od J. Z. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 114.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie: od 84.000 zł od 7 maja 2018 r. do dnia zapłaty, od 30.000 zł od 6 marca 2019 r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd pierwszej instancji poczynił ustalenia faktyczne szczegółowo zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k. 168-170), które Sąd Apelacyjny przyjął za własne.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym, po dokonaniu analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w świetle art. 43 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; powód wypłacił członkom rodziny zmarłego na skutek wypadku komunikacyjnego w sumie kwotę 147.733 zł, nie wliczając w to odsetek i kosztów postępowania, a pozwany wpłacił powodowi z tego tytułu 33.733 zł; kwoty wpłacone przez pozwanego na rzecz powoda w latach 2002 - 2003 nie mogą one zostać zaliczone na poczet kwot wypłacanych po 2015 r.

Wyrok powyższy zaskarżył w całości apelacją pozwany, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa.

Apelujący zarzucił naruszenie: 1) art. 5 k.c. w zw. z art. 448 k.c., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy: a) w sprawie zachodziła przesłanka w postaci czynienia przez powódkę użytku ze swojego prawa w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego; b) zachodziły szczególne i wyjątkowe okoliczności, w których udzielenie powódcie ochrony prawnej prowadzi do rażącej niesprawiedliwości społecznej, a pozwany zobowiązany został do spełnienia świadczenia i zaspokojenia roszczenia, które już wcześniej zostało spełnione i cel jego zasądzenia został spełniony; 2) art. 5 k.c. w zw. z art. 448 k.c., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy Sąd I Instancji powinien uwzględnić nadużycie prawa podmiotowego z urzędu, na co wskazuje ocena materiału dowodowego dokonana w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jak również przytoczone okoliczności świadczące o rażącej naganności zachowania powódki z punktu widzenia kryteriów określonych w art. 5 k.c.; 3) art. 233 §1 k.p.c. -poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, tj. poprzez uznanie, iż pozwany zobowiązany jest zapłacić na rzecz powódki kwotę 84.000 zł wraz z odsetkami oraz uznanie, że jest to kwota adekwatna w kontekście doznanych przez T. S., K. S., Ł. S. i W. S. krzywd, pomijając fakt, że od zdarzenia upłynęło już 19 lat, a uprawnieni otrzymali już należne im zadośćuczynienie.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd Okręgowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Apelacyjny przyjął go za własny.

Jakkolwiek skarżący podniósł zarzut naruszenia art. 233 §1 k.p.c., to de facto dotyczył on nie tyle ustaleń faktycznych, ile wyciągniętych z nich przez Sąd pierwszej instancji wniosków.

Jak najbardziej prawidłowe było stanowisko Sądu Okręgowego co do tego, że powodowi przysługuje względem pozwanego roszczenie regresowe na podst. art. 43 pkt 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t. jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 854 ze zm., dalej: u.u.o.). Poza sporem pozostawało, że pozwany, znajdując się w stanie nietrzeźwości, doprowadził do wypadku komunikacyjnego, w którym śmierć poniósł R. S.. Trafnie również skonstatował Sąd pierwszej instancji, że wpłaty dokonane przez pozwanego przed 2015 r. nie miały znaczenia w aktualnie badanej

sprawie, albowiem były one związane ze świadczeniami, które powód spełnił na rzecz poszkodowanych członków rodziny zmarłego w 2002 r.

Nie może budzić żadnych wątpliwości, że w postępowaniu dotyczącym roszczeń regresowych, sąd jest zobligowany do zbadania, czy spełnienie świadczenia na rzecz pierwotnego wierzyciela było uzasadnione. W przypadku wyrządzenia szkody przez objętego obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadacza pojazdu powstają trzy stosunki prawne: między sprawcą szkody a poszkodowanym - stosunek odszkodowawczy wynikający z czynu niedozwolonego, między sprawcą szkody a ubezpieczycielem - stosunek wynikający z umowy ubezpieczenia OC oraz między poszkodowanym a ubezpieczycielem - akcesoryjny wobec stosunku odszkodowawczego stosunek zobowiązaniowy ubezpieczenia OC. W ramach regresu nietypowego z art. 43 u.u.o. granice odpowiedzialności pozwanego są kształtowane poprzez stosunek odszkodowawczy. Innymi słowy, odpowiada on jedynie w takim zakresie, w jakim zobligowany byłby do naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 20.04.2018 r.). W procesie regresowym to na powodzie, zgodnie z regułą wyrażoną w art. 6 k.c., spoczywa ciężar wykazania zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy szkody. W rozpoznawanej aktualnie sprawie powód domagał się zwrotu świadczeń spełnionych tytułem zadośćuczynienia na rzecz członków rodziny R. S. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w K. w sprawie (...) (po 39.000 zł na rzecz K. S. i T. S. – rodziców zmarłego) oraz ugody zawartej 13 marca 2018 r. przez powodowy zakład ubezpieczeń z rodzeństwem zmarłego Ł. S. i W. S. (po 18.000 zł, razem 36.000 zł). Powód zapłacił także uprzednio w 2015 r. dobrowolnie na rzecz członków rodziny zmarłego łącznie 33.733 zł. Kwota ta nie mogła być jednak brana pod uwagę w obecnym postępowaniu, albowiem roszczenie regresowe zostało w tym zakresie zaspokojone wpłatami pozwanego. Ponadto świadczenia te były brane pod uwagę przez Sąd Okręgowy w K. przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do podważenia wysokości świadczeń wypłaconych K. S. i T. S. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w K.. W postępowaniu tym Sądy obu instancji dokonały oceny krzywdy doznanej przez rodziców ofiary wypadku komunikacyjnego. Skarżący nie podnosił nawet, że powodowy zakład ubezpieczeń, występujący w tamtym postępowaniu

w charakterze pozwanego, prowadził proces w sposób wadliwy czy zapadłe tam rozstrzygnięcie było błędne. Inna sytuacja zachodzi odnośnie do świadczeń wypłaconych na podstawie ugody rodzeństwu zmarłego. W tym wypadku powód winien był wykazać, że roszczenia Ł. S. i W. S. były uzasadnione w świetle przepisów art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §2 k.c. Na tę okoliczność strona powodowa nie przeprowadziła żadnych dowodów. Podkreślenia wymaga, że sam stosunek pokrewieństwa nie oznacza automatycznie istnienia bliskich więzi rodzinnych, których zerwanie uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia. Nie wykazano także w jakikolwiek sposób wystąpienia krzywdy i jej rozmiarów po stronie rodzeństwa zmarłego. W tym zatem zakresie, tj. co do sumy 36.000 zł roszczenie regresowe nie powstało, a zatem nie mogło zostać uwzględnione.

W pozostałej części apelacja okazała się bezzasadna.

Zaskarżony wyrok nie narusza art. 5 k.c. Powód zaspokajając roszczenia odszkodowawcze członków rodziny osoby, która zginęła w wypadku komunikacyjnym, realizował obowiązek ustawowy nałożony na niego w art. 34 u.u.o. To pozwany, który doprowadził do tego wypadku w stanie nietrzeźwości, w sposób rażący uchybił zasadom współzycia społecznego. Sąd Apelacyjny nie dostrzegł w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, aby strona powodowa w jakikolwiek sposób nadużyła przysługujących jej praw podmiotowych.

Konsekwencją zmiany orzeczenia co do meritum była konieczność modyfikacji rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Powód wygrał proces w 68% i poniósł koszty w wysokości 2567 zł. Pozwany z kolei odniósł sukces w 32% lecz jego koszty wyniosły 5417 zł (wynagrodzenie radcy prawnego + opłata od pełnomocnictwa). W tej sytuacji zastosować należało art. 100 k.p.c.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. Sprawa została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym na podst. art. 374 k.p.c.

Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego przyjęto art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz §2 pkt 6 w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804). Pozwany poniósł koszty związane z opłatą od apelacji (1050 zł) oraz wynagrodzeniem radcy prawnego (4050 zł) i wygrał proces w 36%. Powód nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

SSA Marek Boniecki